

A NÉP BARÁTJA

(Röpir.)

BÁTHORY SÁNDORTÓL.

Kedves Polgártársaim!

ly csudálatos hirtelenséggel változik most a világ folyása, hogy az embernek folytonos figyelemmel kell a történeteket kísérenie, hogy Europa időnkinti mozgalmait kellőleg felfoghassa elméjével. Annálfogva nézzünk szét kedves polgártársaim ezennel s beszéljük el —

Hogy áll a világ?

Először is tekintsünk el Olaszország-felé, honnan bujdosó hazánkfiak a remény zászlóját lobogtatják felénk. Márczius 15-két ők is ugyan-csak nagy ünnepélyességgel ülték meg Turinban Viktor Emánuel olasz királynak székelőhelyén. Türr altábornagy (már most feljebb való a generálisnál) egy kis barátságos lakomára hívta össze barátjait s ott mulató hazafiainkat, kik közül, hogy sokat ne említsünk, ott volt: Pulszky, gróf Bethlen Gergely ezredes, Ihász ezredes, Mogyoródy alezredes (hajdan a 3-dik honvédszászlóalj egyik jeles tisztje, most pedig a garibáldista magyar csapat vitéz parancsnoka,) Csudafi alezredes (szintén vitéz férfi,) Kiss József alezredes (Türr tábornoki főtisztje, Debreczen város egyik derék polgárának, a városnál sokáig hivatalban volt Kiss Mihály polgártársunknak fia, kinek élettörténetét már közelebb leirtam,) Gira huszárkapitány (Türr adjutánsa.) Az első poharat Türr köszöntötte a magyarországi népfajok testvéries egyetértésére, ettől függvén mind-

nyájuk szabadsága és boldogsága. A második poharat Pulszky emelte a nép tiszteletére, mely mint mondá a rómaiaknál is nevezetes volt s az osztrák pénzügyi bukások történetében is emlékezetes.

A harmadik pohárköszöntést gróf Bethlen Gergely intézte, ki Garibáldit s Türrt azután Kossuthot és Pulszkyt éltette lelkes meleg szavakban. Mondattak még toásztok Garibáldi leányára mint a légió zászlóanyjára s többre is kiket itt mind elősorolni a hely szűke nem engedi. Most pedig szóljunk valamit arról az Antivárinál való kiszállásról mely most leginkább szóbeszéd tárgya. Ez még csak annyiban van, hogy egypár német lap irta, hogy a menekültek részéről az osztrák hajók ébersége mellett is kiszállás történt. Ez a hír azonban még meghitelesítésre vár; valószínűbb az, hogy most Génuában négy nagy hadihajó (fregatt) és négy kisebb hadihajó felszerelésén működnek, melyek még ennek a hónapnak a végéig az adriai tenger felé vitorláznak, hogy ott a Türr-féle hadtestnek istriai s dalmát partokon való kiszállását elősegítsék. — Génuáról beszéltem, (jó, hogy eszembe jut) Génuában a főherczeg Leopoldezredből a napokban 20 osztrák szökevény érkezett teljes egyenruhában, veres, fehér zöld övekkel diszesen; Génuából Nolába mentek a magyar légióhoz.

— A Kossuth bankjegyekről írják, hogy felperes Ausztria, elhalasztásért folyamodott volna, melynélfogva a tárgyalás hirszerint inneputánra napoltatott el. Majd a jövő számja a **Népbarátjának** alkalmasint többet fog már akkoron erről mondhatni.

Turini közelebbi tudósítás szerint, Türr és Klapka már ott vannak, Kossuthot is minden

d*

órában várják. A levelező hitelesen állítja hogy Klapka, a Türr dandárát is odaértve 22,000 emberrel rendelkezhetik. A csapat Genuában seregel össze. Most afelett értekeznek: vajjon a magyarországi vagy velencei támadásnak kell-e elébb megtörténnie?

Máltából pedig azt írják kedves polgártársaim, hogy ott tömérdek angol hajóraj gyült márczius elején össze. Egy hadi hajó Dákres nevű generális igazgatása alatt az ádriai tengeren czirkál, egy pedig a Corfuban horgonyzó hadihajók közül Fiuméba van rendelve.

A mult hetekben Bécsben valami kardprofessor produkálta magát valamelyik korcsmában s hogy a fegyvert ügyesen tudja forgatni, azzal bizonyítja be, hogy egy német társát, szinte jó kardforgatót levett a lábáról. Azután még két katonatiszt próbálkozott vele, de azokkal is hasonlóul elbánt a bruder. Ekkor előlépett egy épen ott mulatott fiatal magyar s kardot vévén kezébe, azt parancsolta a muzsikuskoknak hogy „amig ő ezzel a némettel elbánik, csárdást huzzanak!” El is bánt vele földink emberül, mert a német vivómestert annyira megpocsékolta, hogy vizes lepedőben szállíták haza ő kegyelmét. Csak hiába! az igaz magyar, mindig megtudja őrizni nemzetének becsületét.

 A jövőhéten veszi kezdetét az országgyűlés, melynek meneteléről — miután az minden hazafit egyiránt érdekel, — hiven tudósítom kedves polgártársaimat. Addig is mig egyről másról megint beszélgethetünk az isten szent oltalmába ajánlom kedves polgártársaimat s ne feledjék a Nép barátját mentül szorgalmatosabban olvasni, mert ebben minden hiven meg van írva, ami csak a világon mostanában történik.

Ki a magyar?

Magyar, aki a hős Árpád
Zengzetes nyelvét beszéli,
Idegen czafrangokért fel
Ős ruháját nem cseréli;
Tiszteletben áll előtte
Hős apái szent emléke,
Szépre nagyra lelkesíti
A letűnt kor dicsősége.

Magyar, aki az adott szót
Sérthetetlen szentnek tartja,
Becsülete tiszta gyémánt,
Nem tür szenyet s foltot rajta;
Aki egyetértve, a kor
Szellemében küzd előre,
Ostora a romlottságnak,
A gyengének véde őre.

Magyar, aki vérrel szerzett
Szabadságát őriz féltve,
És ha veszély fenyegeti:
Szíve vérét adja érte
Aki büszkébb mintsem ősi
Dicsőségét bemocskolva
Bármilyen áron bármilyen kénynek
Szolgájává aljasulna.

B. J.

A hű szerelem jutalma.

(Igaz történet.)

Hires csikós vala Kovács Bálint a hortobágyi pusztán s mert a jószágnak jól gondját viselte mindenkor: nemes Debreczen városnak sok esztendeig ette kenyerét. Olyan is volt a ménes, hogy abban az időben széles Magyarországnak ritkítani lehetett a párját. Bálint gazda takarékos ember volt s így idő múlva csak azon lehetett észrevenni, hogy Debreczenben egy kis háza, szőlője, földje volt s néhány lábas jószágra is szert tudott tenni. De minden vagyonánál többet ért neki egyetlenegy leánya Kati, kinek hire, ha nem hét országra, legalább is hét falura szólt. Bálint gazdának a volt a főőhajtása midőn Katicza felcseperedett, hogy számára gazdag férjet szerezzen. Örömmel sejtette, hogy a szomszéd Dongó Szabó János egyetlen fia Pali, mint kandikál át a kerítésen a szép, karcsu dereku, piros arczu csikóslány után; de még nagyobb örömmel hallotta saját füleivel, mikor a nagy gazda Dongó Szabó János egy vasárnapdélután, tanyáznai hozzá átballagván, fia számára Katiczát megkérte. Bálint gazda kész szívvvel kezet is adott reá s megis egyeztek hogy borforrás után ellakják a kézfogót és azután a lakodalmat.

De Kati egészen másképp gondolkozott. Alig hogy értésére adta apja, mi szándéka van voltaképpen övele: neki adta magát a buslakodásnak.

— Mi bajod kis galambom? kérdé tőle egy sugár csikósbojtár, — ki a hétre való eleségért a

városba be jött; megpillantván amint a kis lány az eszterha alatt fejlecsüggesztve nézett maga elébe.

— Hjjaj! hallja kend István bácsi, de sok nem úgy megy itthon nálunk, mint kellene. Gondolja csak, édes apám ő kegyelme, ahoz a korhely Nagy Palkóhoz akar férjhez adni. Pedig bizony nekem nem kell sem testemnek sem lelkemnek s ezzel az őt ölelve tartó Pista bojtárnak vállára hajtva fejét, keservesen zokogott.

— Soh'se siránkozzál hugom, jó az isten s megsegíti akik benne biznak, szólta a bojtár. — Hej Kati, csak tudnám hogy meg nem csalsz — — — Azért hogy édes apád azt nézi kinek van 8 lóva a szekere elébe fogva, azért ha te akarod feleségem lehetsz; mert elmegyek messzire s addig vissza sem jövök míg legalább annyim nem lesz, mint Palkónak. Felmegyek a piacra, ott verbuválnak a Rákóczy György katonái. Bátor legénynek háboruban akad a legnagyobb szerencséje s ha el nem esem a csatában: esztendőre ilyenkor hiszem istenemet visszatérek s megüljük a lakzit. Csak addig fésűt ne tennének fejedre.

— De biz abból semmi sem lesz. Ha soha férjhez nem megyek sem kell nekem az a rossz életű Palkó, aki mindig csak a csapszékot bujja. — De hátha elesik kend a háboruban?

— Felőlem ne aggódjál, majd csak megöltalmaz a mindenható. Most pedig megyek egyenesen gazduramhoz, beszámolok amik a kezem alatt vannak, aztán nem is lát engemet senki mostanában.

Váltig marasztotta Bálint gazda a jó bojtárt. Elment biz ő. Midőn a házat elhagyta, hogy a piacra felmenve Rákóczy katonájának felcsapjon szivrepesztőleg kezdé dalolni:

„Zöld erdő szállásom, hej nincs maradásom

Kis galambom tőled nehéz megválásom.“

A pitarajtóban könyezve ácsorgó Kati értette ezt legjobban. Ugy szerette volna, ha e nóta még sokáig cseng füleiben; de Pista gyorsan elballagott s a hangokat elkapta tőle a szél.

Be is vették Pistát édesörömet katonának, mert nem volt párja a regementben, olyan szép huszár vált belőle.

Az alatt a szomszéd Palkó ugyancsak süritgetett a csikós házához. Hiába szabadkozott Kati, hogy neki bizony sem testének sem lelkének nem kell; — Bálint gazda úgy látta jónak s ennél nem kellett több.

Történt azonban hogy Dongó Szabó Palkó egy

vasárnap délyesten néhányadmagával bement a Morgó csapszékbe. Estefelé járt az idő, midőn épen abba a csapszékbe egyik régi ellensége Nagy Jankó bevetődött. Először csak haragos szemeket vetettek egymásra, később szóba kaptak s rutul szidalmazni kezdték egymást. Palkónak sem kellett több. Kirántotta csizmaszára mellől kését s dühösen neki rohanva ellenségének, azt mielőtt megöltalmazhatták volna: szíven verte át. — Jöttek a drabontok nemsokára Palkóért s vitték lánczra verve a siralomházba. Senkisem sajnálkozott rajta nagyon, mert vásott életű volt teljes világ életében; de aki legkevésbbé busult a történeten: az a csikósleány, Kati volt.

Össze is gyűlt a tiszteletes nemes városi tanács Fekete István uram bírósága alatt, Dongó Szabó Palkó felett törvényt tartani s felette, amint a máig is meglátható protokollumban fel van jegyezve így ítélte: „1638. Január 18-kán első fériában ítélte: Minekutána világosan megbizonyosodott, hogy Nagy János, Dongó Szabó Pál kezei miatt holt meg, mert beleütötte a kést. **Item** az édes anyját szidalmazta egynehányszor és meg is sebesítette, **ideo** vonattassék ki a nyelve s metszessék el és a jobb keze is vágassék el, annakutána vétessék feje. Ezen ítélet végre is hajtatott, Lengyel János hóhér által.

Elmult esztendeje mióta Hüse Pista a csikósbojtár, katonának állott s azóta a debreczeni határban nem látta senki, színe világát se. Már azt hitte Kati, hogy hü kedvese a háboru mezején lelta halálát, mikor egy szép nyári napon, szép ezüst paszomántos huszár szállt le a lováról a csikós háza előtt. Bálint gazda kalap emelintve ment elébe. Alig tudott a nyalka huszárban Hüse Pistára, régi bojtárjára ismerni.

— Kend az Pista bátyám! kiálta Kati, a konyha mellől a pitarba belépőhöz s nyakába borulva örömkönyeket sirt a szép huszár kebelén.

— No csakhogy itthon vagy Pista, szólta Bálint gazda. Hej sokat sirt rítt ez a lány utánad. Már hiszen ha olyan nagyon szeretitek egymást, hát isten neki! én nem ellenzem a lakodalmat! szüret után megtartsuk a kézfogót.

— Hát a szomszéd Palkó? kérde Pista, csudálkozva a változás felett.

— Hadd el szógám! nem kell annak már több kenyér! s elbeszélte a vén csikós, milyen jól járt hogy olyan vérengző bicskásnak nem adta a lányát.

A hü szerelem csakugyan megkapta a maga jutalmát! Pista levette a huszárdolmányt s ami kis pénzt a táborban szerzett, jól felhasználta s Kival egybekelvén: sokáig boldog házasságot éltek s még az unokáiban is örömeiket találták.

Mulattató.

Miért vett Stempelmayer ur magas kalapot? Hát az bizony csak azért, mert egy öreg ur hagyatéki ingóságainak eladására mint szolgabíró kilévéen küldve, midőn az ócska kalapok árverezésére került a sor: — a sok kiabálás miatt megizzadván — történetesen az előtte levő asztalra tette a többi kalap közzé a maga hosszú kalapját is s hozzá számította a többihez és bár csudálkozott, hogy a leltárban csak 5 kalap van írva s az asztalon 6 darabot talál: eladta mind a hat kalapot. Egy kalapos, aki megvette hazament vele azonnal és hamarjában 3 pár kalap csizmát csinál a 6 kalapból. Mikor Stempelmayer ur árverés után kalapját kereste, csak akkor jutott eszébe, hogy az övé volt biz az a leltárba felnem irt hatodik, de késő volt: kalapja már akkori állapotában csak lábfőre volt alkalmazható. Az egész környéken pedig az övé volt a legutolsó figaró. —

Miket gondol a gyermek? Egy ember éjszaka halálán volt. Jószívű komja e beteg részére a maga fiát küldte orvosért mondván, hogy megvárja míg az orvossal vissza érkezik. El is ment a fiu orvoshoz, de, hogy éjszaka bevolt zárva az ajtó, nem mehetett be. Mikor aztán bemehetett elkezdte panaszkodni, hogy a kereszt apja milyen nagyon beteg s még éjszaka eljött ő ide. — Mért nem zörgettél hát fiam? ha régen eljöttél, — kérde az orvos.

— Édes álmából csak nem verhettem fel a tekintetes urat! felelt a gyermek.

— De hát a haldokló beteg? szólta az orvos.

— Azt mondta édes apám, hogy míg az orvos oda érkezik megfogja várni.

Ilyeneket gondol a gyermek!

Meglát egy szatmári ember egy kopaszszajú egyenruhás vasuti felügyelőt s mondja a másiknak

„Enye komám azt gondolná az ember ezt a katonapapot, hogy policzáj, hát pedig fináncz“

Legujabb hírek.

— Párizsi lapok tudatják, hogy ő Felsége az osztrák császár sajátkezű levelet irt Napoleonnak, melyben sürgeti az olasz ügy és római dolgok mentül hamarabb való elintézését. Az osztrák császár ő Felsége melegen szívére köti a francia uralkodónak a pápai érdeket és mindenek felett nyílt őszinteséget kér ez ügyben, hogy Európa vagy legalább Ausztria tudhassa, voltaképen hányat ütött az óra és valahára megszabaduljon a bizonytalanság zsibbasztó terheitől, melyeknek nyomasztó sulya alatt többet szenved, mintha nyílt ellenségeskedéssel volna dolga. A pápáról jut eszembe kedves polgártársaim, hogy közelebb néhány civilizátor (most verkli hordozó) azt ajánlgatja a német lapokban, hogy a pápának jó helye lenne Ausztriában s megélhetne a magyarországi főpapok jövedelméből. (Soh'se avatkozzanak verklis uraimék oly dolgokba amikhez nem értenek, csak maradjanak kigyelmetek a kintorna (verkli) mellett. Egyébiránt a szentatya kijelentette volna, hogy agg kora, gyengesége és mindenekfelett kötelessége nem engedi, hogy Rómából eltávozzék.

— Az umbriai hivatalos ujság jelenti, hogy a nápolyi király pénzt veret a római pénzverő házban. — (Vajjon mi czélra?)

— Párisban a francziák erősen rebesgetik, hogy lehetségesnek tartják, miszerint Ausztria, Olaszország ellen ismét támadólag fog fellépni.

— Hirszerint Anglia, azután Portugalia és Svéd ország fogja leghamarabb Viktor Emánuel olasz királynak elismerni, a bécsi udvar pedig, mint egy német ujság írja Európa összes kormányaihoz óvásjegyzéket intézett az olasz királyság kikiáltása ellen.

— A „Patrie“ nevű francia ujság azt írja hogy egy francia főtiszt Bukarestbe megy, hol egy katonai iskolát akar felállítani, azonkívül még más tiz francziai tiszt a moldva és oláhországi tartományokban egy negyvenezer emberből álló hadsereget akarnak összeverbuválni. (Ugyan mi lehet a céljuk azzal a temérdek vitézzel? Node hiszen csak várjuk el, mit akarnak. Majd annak idejében nem felejttem el ezt is megmondani kedves polgártársaimnak.)

Az országgyűlés határozatairól mindég pontosan és hiven tudósítom szeretett polgártársaimat; annál fogva figyelmökbe ajánlom a legközelebb megjelenő Néparátját!

 Ara 6 kr. o. é.

Debreczen 1861. Nyomatott a város könyvnyomdájában.